

**Wymagania edukacyjne z przedmiotu filozofia (zakres podstawowy) dla klasy I Technikum żywienia i usług gastronomicznych w Zespole Szkół Nr 2 w Szczycinie na rok szkolny 2024/2025**

| <b>Dział</b>                | <b>Ocena dopuszczająca</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Ocena dostateczna</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Ocena dobra</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Ocena bardzo dobra</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Ocena celująca</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I. Pojęcie filozofii</b> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia najważniejsze elementy namysłu filozoficznego,</li> <li>– opisuje historyczne i kulturowe źródła refleksji filozoficznej,</li> <li>– omawia poszczególne okresy filozofii starożytnej,</li> <li>– przytacza definicję filozofii jako „umiłowania mądrości”.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa różne sposoby pojmowania filozofii na przestrzeni dziejów i odnosi je do klasycznej definicji tej dziedziny,</li> <li>– przedstawia związki między historycznymi i kulturowymi źródłami filozofii (kontekstem) a poszczególnymi własnościami myślenia filozoficznego (istotą filozofii),</li> <li>– definiuje podstawowe pojęcia związane z namysłem filozoficznym.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– korzysta z różnych źródeł wiedzy, poszukując odpowiedzi na temat źródeł refleksji filozoficznej,</li> <li>– porównuje ze sobą różne ujęcia filozofii obecne w dziejach starożytności i wskazuje na występujące w nich podobieństwa i różnice,</li> <li>– zestawia ze sobą poszczególne okresy filozofii, poszukując podobieństw i różnic pomiędzy nimi.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zajmuje stanowisko w kwestii definicji filozofii – opowiada się za określonym ujęciem i logicznie uzasadnia swój sąd,</li> <li>– wskazuje zastosowania wiedzy filozoficznej w codziennym życiu,</li> <li>– aktywnie i samodzielnie angażuje się w rozważania na temat źródeł i specyfiki refleksji filozoficznej.</li> </ul>                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje zastosowania wiedzy filozoficznej w refleksji naukowej i kulturowej,</li> <li>– podejmuje polemikę z przyjętymi rozstrzygnięciami dotyczącymi rozumienia filozofii,</li> <li>– broniąc swoich racji, stosuje argumentację i aparat pojęciowy filozofii.</li> </ul>                                                                                             |
|                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje podział nauk opracowany przez Arystotelesa,</li> <li>– przedstawia współczesny podział dyscyplin filozoficznych,</li> <li>– rozpoznaje i podaje przykłady zagadnień z zakresu poszczególnych dziedzin filozofii.</li> </ul>                                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady zagadnień poruszanych w ramach nauk wyszczególnionych przez Arystotelesa,</li> <li>– rozważa problemy charakterystyczne dla poszczególnych dziedzin namysłu filozoficznego.</li> </ul>                                                                                                                                                                                | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– korzysta z różnych źródeł wiedzy, rozważając problemy dotyczące poszczególnych dziedzin filozofii,</li> <li>– dyskutuje na temat zagadnień i problemów wskazanych podczas rozważań dotyczących poszczególnych dziedzin filozofii.</li> </ul>                                                                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zajmuje stanowisko na temat naukowego ujęcia filozofii przez Arystotelesa,</li> <li>– wskazuje zastosowania rozważań charakteryzujących poszczególne dziedziny filozofii w codziennym życiu,</li> <li>– aktywnie angażuje się w dyskusję na temat zagadnień filozoficznych,</li> <li>– argumentuje na rzecz przedstawianych przez siebie poglądów.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje zastosowania rozważań szczegółowych w filozofii w odniesieniu do problemów naukowych, społecznych, politycznych, kulturowych,</li> <li>– podejmuje polemikę na temat zagadnień z zakresu poszczególnych dziedzin filozofii,</li> <li>– broniąc swoich racji, stosuje argumentację, zakres tematyczny i aparat pojęciowy danej dyscypliny filozofii.</li> </ul> |

|                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                 | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje pytania filozoficzne pod względem ich najważniejszych własności,</li> <li>– formułuje przykłady pytań filozoficznych z zakresu poszczególnych dziedzin namysłu,</li> <li>– formułuje własne odpowiedzi na opracowane lub zidentyfikowane pytania filozoficzne (w formie wypowiedzi ustnej i pisemnej),</li> <li>– rozważa praktyczne zastosowania wiedzy filozoficznej (m.in. w formie projektu edukacyjnego).</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje pytania filozoficzne i odróżnia je od innego rodzaju pytań, na podstawie ich cech charakterystycznych,</li> <li>– podejmuje dyskusję na temat wybranych problemów z zakresu filozofii oraz rozważania w formie wypowiedzi pisemnej,</li> <li>– konstruuje własne pytania filozoficzne wykraczające poza najprostszy schemat dziedzinowy,</li> <li>– angażuje się w poszukiwanie praktycznych zastosowań refleksji filozoficznej (m.in. w formie projektu edukacyjnego).</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozstrzyga problemy filozoficzne na podstawie zróżnicowanych źródeł wiedzy,</li> <li>– zajmuje stanowisko w kwestii wybranych problemów z zakresu filozofii oraz broni swoich racji podczas dyskusji oraz w formie wypowiedzi pisemnej,</li> <li>– dostrzega zastosowania praktyczne refleksji filozoficznej (m.in. w formie projektu edukacyjnego).</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizuje zagadnienia na podstawie źródeł filozoficznych i rozważań naukowych,</li> <li>– zajmuje stanowisko oraz logicznie uzasadnia swoje racje podczas dyskusji oraz w formie wypowiedzi pisemnej,</li> <li>– czynnie angażuje się w rozstrzyganie pytań filozoficznych w odniesieniu do codziennych zastosowań wiedzy (m.in. w formie projektu edukacyjnego).</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje rozważania filozoficzne, opierając się na wiedzy naukowej i ogólnej,</li> <li>– bronić swoich racji w dyskusji oraz w formie wypowiedzi pisemnej, stosuje argumentację, zakres tematyczny i aparat pojęciowy filozofii,</li> <li>– stosuje wiedzę filozoficzną i naukową, rozstrzygając problemy filozoficzne i odnosząc je do praktycznych zastosowań (m.in. w formie projektu edukacyjnego).</li> </ul> |
| <p><b>II. Pierwsze pytania filozoficzne</b></p> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polegało przejście od mitycznego do naukowego myślenia w starożytnej Grecji,</li> <li>– definiuje pojęcie <i>arché</i>,</li> <li>– przedstawia rozumienie zasady rzeczywistości według poszczególnych filozofów jońskich.</li> </ul>                                                                                                                                                                                   | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa znaczenie mitologii i religii jako podstaw myślenia naukowego w starożytnej Grecji,</li> <li>– interpretuje termin <i>arché</i> w odniesieniu do jego bogatego i wieloaspektowego znaczenia,</li> <li>– porównuje rozumienie zasady rzeczywistości według poszczególnych filozofów jońskich.</li> </ul>                                                                                                                                                                               | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje mitologię grecką z mitologią charakteryzującą inne kultury,</li> <li>– odnosi rozważania na temat <i>arché</i> do współczesnych zagadnień,</li> <li>– krytycznie analizuje rozważania poszczególnych filozofów jońskich, zajmując wobec ich poglądów własne stanowisko.</li> </ul>                                                                    | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie odpowiada na pytanie o to, dlaczego filozofia powstała w starożytnej Grecji w konkretnym momencie dziejowym,</li> <li>– stosuje rozważania na temat <i>arché</i> do współczesnych problemów egzystencjalnych,</li> <li>– analizuje rozważania poszczególnych filozofów jońskich, odnosząc je do współczesnej wiedzy naukowej.</li> </ul>                        | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi rozważania poszczególnych filozofów jońskich do podstawowych problemów z zakresu metodologii nauk,</li> <li>– swobodnie posługuje się terminologią filozoficzną dotyczącą filozofii przyrody okresu presokratejskiego.</li> </ul>                                                                                                                                                                            |

|                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                     | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia elementy namysłu, które są niezbędne, aby daną dziedzinę wiedzy uznać za rozważania naukowe,</li> <li>– rozważa kwestię naukowości rozważań pierwszych filozofów.</li> </ul>                                                                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa znaczenie poszczególnych elementów namysłu jako niezbędnych do uznania danej dyscypliny za refleksję naukową,</li> <li>– analizuje i opisuje przebieg procesu konstruowania teorii naukowych.</li> </ul>                                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa przebieg procesu konstruowania teorii naukowych na podstawie konkretnych przykładów z historii nauki oraz na podstawie dzieł filmowych,</li> <li>– porównuje działalność naukową pierwszych filozofów z działalnością współczesnych naukowców.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– bierze czynny udział w konstruowaniu i rozstrzyganiu wybranego problemu, stosując się do podanych wytycznych charakteryzujących proces konstruowania prostych modeli teoretycznych.</li> </ul>                                                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– bierze czynny udział w konstruowaniu i rozstrzyganiu wybranego problemu filozoficznego,</li> <li>– udoskonala lub modyfikuje zasady (instrukcje) związane z tworzeniem prostych modeli teoretycznych.</li> </ul>                                    |
| <b>III. Pierwsze spory filozoficzne</b>                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje paradoks <i>Statku Tezeusza</i> i odnosi go do problemu zmienności świata,</li> <li>– opisuje i wyjaśnia stanowisko filozoficzne Heraklita z Efezu (wariabilizm) oraz stanowisko Parmenidesa z Elei (statyzm).</li> </ul>                                               | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rekonstruuje argumentację za zmiennością oraz za stałością świata na podstawie paradoksu <i>Statku Tezeusza</i>,</li> <li>– porównuje wariabilizm Heraklita z Efezu ze statyzmem Parmenidesa z Elei.</li> </ul>                                                   | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zajmuje własne stanowisko w sporze o dynamizm rzeczywistości i argumentuje na jego rzecz,</li> <li>– krytycznie analizuje poglądy Heraklita z Efezu i Parmenidesa z Elei, wskazując mocne oraz słabe strony rozumowań obu filozofów.</li> </ul>                   | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia logiczną argumentację w sporze o dynamizm rzeczywistości i posługuje się filozoficznymi pojęciami w rozstrzyganiu tego sporu,</li> <li>– stosuje wiedzę dotyczącą dynamizmu do współczesnych zagadnień i problemów.</li> </ul>                                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– proponuje własne rozstrzygnięcie paradoksu na podstawie nowych argumentów lub konstruuje własny paradoks ilustrujący problem zmienności świata,</li> <li>– odnosi wiedzę z zakresu omawianych zagadnień do problemów współczesnej nauki.</li> </ul> |
|                                                                     | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje poszczególne rodzaje rozumowań: dowodzenie, wnioskowanie, wyjaśnianie,</li> <li>– przedstawia i wyjaśnia paradoksy ruchu i wielości autorstwa eleatów,</li> <li>– omawia poszczególne stanowiska filozoficzne dotyczące wielości rzeczy (monizm, pluralizm).</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje i podaje przykłady poszczególnych typów uzasadnień,</li> <li>– odnosi poszczególne typy uzasadnień do rozważań starożytnych myślicieli,</li> <li>– porównuje stanowiska monistyczne i pluralistyczne na gruncie filozofii presokratejskiej.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje sposoby rozstrzygania paradoksów ruchu i wielości autorstwa eleatów,</li> <li>– opowiada się za określonym stanowiskiem w kwestii ilości istniejących bytów (monizm, pluralizm) oraz uzasadnia swoją opinię.</li> </ul>                                    | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– konstruuje własne przykłady ilustrujące poszczególne typy uzasadnień,</li> <li>– rozstrzyga paradoksy ruchu i wielości autorstwa eleatów na podstawie własnych rozumowań,</li> <li>– argumentuje na rzecz określonego stanowiska w kwestii ilości istniejących bytów (monizm, pluralizm).</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– konstruuje własne przykłady paradoksów ruchu i wielości,</li> <li>– argumentuje na rzecz określonego stanowiska w kwestii ilości istniejących bytów (monizm, pluralizm) na podstawie rozważań logicznych oraz naukowych.</li> </ul>                 |
| <b>IV. Z czego składa się świat i ludzki umysł? Atomizm grecki.</b> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia na czym polegał starożytny spór dotyczący podzielności przedmiotów,</li> </ul>                                                                                                                                                                                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje pluralizm ilościowy i jakościowy,</li> <li>– rozważa wpływ nauczania Demokryta z Abdery na nowożytnie i</li> </ul>                                                                                                                                      | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada się za pluralizmem ilościowym lub pluralizmem jakościowym i</li> </ul>                                                                                                                                                                                   | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– dokonuje polemiki z koncepcją atomizmu Demokryta z Abdery lub współczesnych</li> </ul>                                                                                                                                                                                                               | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zajmuje stanowisko w kwestii podzielności przedmiotów i uzasadnia je z zastosowaniem terminologii filozoficznej, narzędzi logicznych oraz przykładów naukowych.</li> </ul>                                                                          |

|                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia atomistyczną koncepcję Leucypa i Demokryta,</li> <li>– wymienia wybrane nowożytnie i współczesne koncepcje naukowe z zakresu atomizmu.</li> </ul>                                                              | współczesne koncepcje naukowe.                                                                                                                                                                                                                                                              | argumentuje na rzecz własnego stanowiska,<br>– podaje przykłady wykorzystania atomizmu we współczesnej nauce.                                                                                                                                                                                                    | rozstrzygnięcie w tym zakresie,<br>– podaje przykłady koncepcji naukowych stojących w opozycji do atomizmu.                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                    | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia stanowisko materialistyczne i dualistyczne na temat ludzkiego umysłu,</li> <li>– podaje przykłady eksperymentów myślowych dotyczących problematyki ludzkiego umysłu.</li> </ul>             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje stanowiska dualizmu i materializmu,</li> <li>– rozważa współczesne eksperymenty myślowe dotyczące rozumienia ludzkiego umysłu i odnosi je do problematyki umysłu ludzkiego.</li> </ul>                                     | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje dyskusję na temat rozumienia ludzkiego umysłu,</li> <li>– opowiada się za jednym ze stanowisk na temat ludzkiego umysłu,</li> <li>– odnosi współczesne eksperymenty myślowe do rzeczywistych problemów dotyczących ludzkiego umysłu.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi dyskusję na temat rozumienia ludzkiego umysłu do współczesnych problemów dotyczących człowieka i poznania,</li> <li>– opowiadając się za jednym ze stanowisk na temat ludzkiego umysłu, stosuje argumentację z dziedziny filozofii i nauki.</li> </ul>                                                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi dyskusję na temat umysłu do zagadnień naukowych, np. do kwestii neuronauk i kognitywistyki,</li> <li>– polemizuje z poszczególnymi koncepcjami dotyczącymi ludzkiego umysłu,</li> <li>– konstruuje własne eksperymenty myślowe odnoszące się do problemów naukowych i filozoficznych.</li> </ul> |
| <b>V. Filozofia Sokratesa. Początki refleksji antropologicznej</b> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym jest intelektualizm etyczny Sokratesa,</li> <li>– opisuje i definiuje stanowiska obiektywizmu i subiektywizmu etycznego oraz absolutyzmu i relatywizmu etycznego.</li> </ul>             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega zależność między wiedzą i cnotą,</li> <li>– porównuje stanowiska obiektywizmu i subiektywizmu oraz stanowiska relatywizmu i absolutyzmu.</li> </ul>                                                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje dyskusję w formule sokratejskiej,</li> <li>– odpowiada na pytanie, dlaczego ludzie postępują źle, i uzasadnia swój pogląd.</li> </ul>                                                                                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje dyskusję w formule sokratejskiej i aktywnie w niej uczestniczy.</li> <li>– formułuje własne stanowisko na temat intelektualizmu etycznego oraz logicznie uzasadnia swój pogląd,</li> <li>– świadomie posługuje się terminologią filozoficzną w dyskusji i odnosi wnioski z niej płynące do problemów codzienności.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– inicjuje dyskusję w formule sokratejskiej i proponuje tematykę do rozmowy,</li> <li>– naukowo i logicznie uzasadnia swoje poglądy etyczne i filozoficzne,</li> <li>– posługuje się terminologią filozoficzną w dyskusji i odnosi wnioski z niej płynące do problemów naukowych.</li> </ul>              |
|                                                                    | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polegała misja Sokratesa wobec Aten,</li> <li>– opisuje sokratejskie i współczesne rozumienie indywidualizmu,</li> <li>– opisuje i wyjaśnia metodę dialektyczną Sokratesa.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia kontekst historyczny i filozoficzny misji Sokratesa wobec Ateńczyków,</li> <li>– rozważa i porównuje sokratejskie oraz współczesne rozumienie indywidualizmu,</li> <li>– stosuje metodę dialektyczną Sokratesa –</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi filozoficzne i współczesne rozumienie indywidualizmu do rozważań własnych i do problemów codziennej egzystencji,</li> <li>– stosuje metodę dialektyczną Sokratesa – odgrywa opracowane</li> </ul>                                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opracowuje argumentację na rzecz indywidualizmu w jego różnych odmianach,</li> <li>– podaje przykłady indywidualistów z różnych obszarów aktywności ludzkiej i odnosi je do nauczania Sokratesa.</li> </ul>                                                                                                                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– krytycznie odnosi się do koncepcji indywidualizmu Sokratesa i analizuje jej poszczególne aspekty,</li> <li>– zajmuje stanowisko w kwestii indywidualizmu w odniesieniu do jego społecznego i politycznego kontekstu.</li> </ul>                                                                         |

|                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | opracowuje dialogi filozoficzne.                                                                                                                                                                                                                                                    | przez siebie dialogi filozoficzne.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                              | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcia: <i>cnota</i>, <i>mądrość</i> i <i>sumienie</i> w ujęciu Sokratesa,</li> <li>– opisuje kontekst i szczegóły związane z procesem Sokratesa,</li> <li>– przedstawia najważniejsze aspekty nauczania przedstawione w dialogu „Obrona Sokratesa”.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa nauczanie Sokratesa w odniesieniu do zarzutów przedstawionych podczas procesu,</li> <li>– tworzy listę argumentów za i przeciw winie Sokratesa na potrzeby odegrania procesu filozofa.</li> </ul>                    | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa, dlaczego nie należy krzywdzić innych ludzi i dlaczego warto żyć zgodnie z własnym sumieniem,</li> <li>– rozważa w formie sporu (procesu) winę Sokratesa, aktywnie uczestnicząc w inscenizacji (np. uzasadniając winę w odniesieniu do wątków biograficznych lub historycznych).</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia i uzasadnia własne stanowisko na temat tego, dlaczego nie należy krzywdzić innych ludzi i dlaczego warto żyć zgodnie z własnym sumieniem,</li> <li>– aktywnie uczestniczy w odgrywaniu ról obrońców i oskarżycieli Sokratesa, przedstawiając argumentację i reagując na uzasadnienia innych uczestników inscenizacji.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podczas inscenizacji procesu Sokratesa stosuje argumentację odnoszącą się do filozoficznych pojęć i stanowiska intelektualizmu etycznego, a nie jedynie do wątków biograficznych,</li> <li>– odnosi przykład Sokratesa do innych postaci historycznych i literackich oraz uogólnia wnioski płynące z rozważań.</li> </ul>                                   |
| <b>VI. Filozofia Platona</b> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia teorię idei Platona,</li> <li>– wyjaśnia i interpretuje znaczenie alegorii jaskini w systemie Platona.</li> </ul>                                                                                                                                                 | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– interpretuje znaczenie alegorii jaskini i poszczególnych symboli w odniesieniu do koncepcji idealizmu i dualizmu Platona.</li> </ul>                                                                                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– interpretuje znaczenie alegorii jaskini i poszczególnych symboli w odniesieniu do współczesnych problemów i zagadnień spoza problematyki filozoficznej.</li> </ul>                                                                                                                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy własną alegorię świata na wzór Platońskiej jaskini.</li> <li>.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– polemizuje ze stanowiskiem idealizmu oraz krytycznie odnosi je do wcześniejszych koncepcji filozoficznych.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                       |
|                              | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcia <i>doksa</i> i <i>episteme</i>,</li> <li>– wyjaśnia proces anamnezy w ludzkim poznaniu.</li> </ul>                                                                                                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia różnicę między rzetelną, naukową wiedzą i ludzkim mniemaniem,</li> <li>– rozważa znaczenie prawdy w ludzkim życiu,</li> <li>– odnosi pojęcia z zakresu epistemologii do rozważań ontologicznych Platona.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje ze sobą idealizm i naturalizm oraz przedstawia stosowną argumentację za tymi stanowiskami,</li> <li>– podaje przykłady sytuacji, w których dążenie do prawdy okazuje się bardzo istotnym celem ludzkiego życia.</li> </ul>                                                                | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada się po jednej ze stron sporu epistemologicznego (idealizm – naturalizm) i uzasadnia swój pogląd,</li> <li>– uzasadnia konieczność dążenia do prawdy w ludzkim życiu i konstruuje własne przykłady ilustrujące tę potrzebę.</li> </ul>                                                                                               | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– w sporze epistemologicznym (idealizm – naturalizm) uzasadnia swój pogląd, stosując argumentację naukową i logiczną oraz posługując się terminologią filozoficzną,</li> <li>– w sporze dotyczącym poszukiwania prawdy uzasadnia tę potrzebę w odniesieniu do faktów naukowych (np. psychologicznych, socjologicznych) oraz argumentów logicznych.</li> </ul> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia argumentację Platona na rzecz nieśmiertelności ludzkiej duszy,</li> <li>– przedstawia wizję powstania świata według Platona,</li> <li>– przedstawia koncepcję stworzenia świata według biblijnego wzorca.</li> </ul>                                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ocenia argumentację Platona na rzecz nieśmiertelności ludzkiej duszy,</li> <li>– porównuje koncepcję stworzenia świata według antycznego oraz biblijnego wzorca.</li> </ul>                                                                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa problem rozumienia oraz nieśmiertelności ludzkiej duszy,</li> <li>– ocenia i analizuje koncepcję stworzenia świata według antycznego oraz biblijnego wzorca.</li> </ul>                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– określa własne stanowisko w kwestii nieśmiertelności ludzkiej duszy oraz uzasadnia swój pogląd,</li> <li>– odnosi koncepcję stworzenia świata według antycznego oraz biblijnego wzorca do modeli stworzenia obecnych w innych kulturach.</li> </ul>                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi kwestię nieśmiertelności ludzkiej duszy do teorii naukowych i psychologicznych,</li> <li>– posługuje się terminologią i metodologią charakterystyczną dla namysłu filozoficznego.</li> </ul>                     |
|  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia czynniki, które należy brać pod uwagę, oceniając innych ludzi pod kątem etycznym,</li> <li>– przedstawia i wyjaśnia opowieść o pasterzu Gygesie obecną w dialogu Platona,</li> <li>– definiuje pojęcie sprawiedliwości w systemie filozoficznym Platona.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa dylematy etyczne pod kątem poszczególnych aspektów oceny etycznej,</li> <li>– interpretuje opowieść o pasterzu Gygesie z dialogu Platona w odniesieniu do nauczania etycznego filozofa,</li> <li>– porównuje pojęcie sprawiedliwości w ujęciu Platona i jego brata – Glaukona.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa, które czynniki oceny etycznej są najistotniejsze,</li> <li>– odnosi wnioski płynące z historii Gygesa do szerszego kontekstu nauczania Platona,</li> <li>– odnosi pojęcie sprawiedliwości do refleksji społecznej i historycznej.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia własne rozumienie pojęcia sprawiedliwości i odnosi je do sformułowania Platona,</li> <li>– tworzy własną argumentację dotyczącą koncepcji sprawiedliwości,</li> <li>– konstruuje własne przykłady dylematów etycznych dotyczących codziennego życia.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi własne rozumienie pojęcia sprawiedliwości do refleksji społecznej i historycznej,</li> <li>– krytycznie analizuje koncepcję Platona</li> <li>– argumentuje za lub przeciw poszczególnym jej aspektom.</li> </ul> |
|  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje utopijną wizję państwa Platona,</li> <li>– przedstawia koncepcję ludzkiej duszy w ujęciu Platona.</li> </ul>                                                                                                                                                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia analogię między ludzką duszą i sprawiedliwym państwem,</li> <li>– rozważa różne sposoby pojmowania funkcji państwa.</li> </ul>                                                                                                                                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi koncepcję duszy do wiedzy na temat metafizyki i epistemologii Platona,</li> <li>– dokonuje oceny koncepcji państwa w ujęciu Platona i argumentuje za własnym stanowiskiem w tej kwestii.</li> </ul>                                            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– konstruuje własną wizję sprawiedliwego ustroju państwa i uzasadnia swój pogląd w tej kwestii,</li> <li>– podaje przykłady literackie oraz historyczne utopii społecznych i porównuje je z koncepcją Platona.</li> </ul>                                                     | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje polemikę z koncepcją Platona z zastosowaniem terminologii filozoficznej,</li> <li>– uzasadnia logicznie własną wizję sprawiedliwego państwa i broni własnych racji podczas dyskusji na ten temat.</li> </ul>  |

|                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                              | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia i porównuje pojęcia miłości platonicznej i platońskiej,</li> <li>– rekonstruuje i streszcza wypowiedzi poszczególnych uczestników „Uczty” Platona.</li> </ul>                                                                    | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi pojęcie miłości platońskiej do współczesnych czasów,</li> <li>– porównuje stanowiska poszczególnych uczestników „Uczty” Platona,</li> <li>– interpretuje mowę Diotimy o Erosie jako wypowiedź na temat roli filozofa w świecie.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi treść dialogu „Uczta” do epistemologii i ontologii Platona,</li> <li>– odgrywa rolę wyznaczonego bohatera „Uczty” Platona, właściwie interpretując i trafnie przedstawiając jego stanowisko filozoficzne.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi treść dialogu „Uczta” do współczesnych zagadnień i problemów,</li> <li>– podczas odgrywania roli wyznaczonego bohatera „Uczty” Platona, argumentuje za stanowiskiem swojej postaci oraz polemizuje z innymi uczestnikami „Uczty”.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– polemizuje z koncepcją miłości Platona, konstruując własną argumentację w tym zakresie,</li> <li>– odnosi rozumienie miłości według Platona do literatury oraz innych tekstów kultury i swobodnie wykorzystuje te konteksty podczas własnych wypowiedzi.</li> </ul> |
| <b>VII. System filozoficzny Arystotelesa</b> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcia: <i>byt</i>, <i>materia</i> i <i>forma</i>, <i>substancja</i> oraz <i>Bóg</i>,</li> <li>– opisuje różnice pomiędzy systemem Platona i Arystotelesa.</li> </ul>                                                          | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia koncepcję Arystotelesa jako próbę pogodzenia eleatyzmu i wariabilizmu,</li> <li>– wyjaśnia oraz interpretuje najważniejsze pojęcia i kategorie metafizyki Arystotelesa.</li> </ul>                                                    | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia koncepcję Arystotelesa oraz ilustruje ją adekwatnymi przykładami,</li> <li>– odnosi koncepcję Arystotelesa do własnego życia.</li> </ul>                                                                             | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi koncepcję Arystotelesa do codziennych problemów i zagadnień,</li> <li>– ocenia rozstrzygnięcia metafizyczne Arystotelesa i argumentuje za lub przeciw poszczególnym tezom.</li> </ul>                                                        | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi koncepcję Arystotelesa do problemów naukowych, m.in. do zagadnień kosmologii,</li> <li>– analizując koncepcję Arystotelesa, posługuje się terminologią i aparatem pojęciowym filozofii.</li> </ul>                                                           |
|                                              | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje definicję człowieka w koncepcji Arystotelesa,</li> <li>– opisuje rolę wspólnoty w rozwoju społecznym człowieka,</li> <li>– opisuje, czym jest definicja klasyczna i wyjaśnia, z jakich składa się elementów.</li> </ul>            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje dyskusję na temat znaczenia języka oraz roli wspólnoty w rozwoju człowieka,</li> <li>– podaje przykłady definicji skonstruowanych według klasycznego schematu Arystotelesa,</li> </ul>                                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ocenia koncepcję człowieka w ujęciu Arystotelesa i odnosi ją do własnych spostrzeżeń,</li> <li>– odnosi koncepcję człowieka do założeń metafizycznych i epistemologicznych Arystotelesa.</li> </ul>                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi definicję człowieka w koncepcji Arystotelesa do codziennego życia innych ludzi.</li> </ul>                                                                                                                                                   | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– polemizuje z koncepcją Arystotelesa na podstawie kategorii logicznych i z zastosowaniem filozoficznego aparatu pojęciowego.</li> </ul>                                                                                                                              |
|                                              | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje najważniejsze założenia eudajmonizmu Arystotelesa,</li> <li>– streszcza oraz wyjaśnia dylematy etyczne polegające na wyborze przyjemności lub cnoty,</li> <li>– przedstawia koncepcję Arystotelesa na temat przyjaźni.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym różni się eudajmonizm i etyka cnót,</li> <li>– rozważa dylematy etyczne polegające na wyborze przyjemności lub cnoty,</li> <li>– rozważa koncepcję Arystotelesa na temat przyjaźni i podaje adekwatne przykłady.</li> </ul>        | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozstrzyga dylematy etyczne polegające na wyborze przyjemności lub cnoty w odniesieniu do koncepcji Arystotelesa,</li> <li>– analizuje i odnosi do własnego życia przemyślenia Arystotelesa na temat przyjaźni.</li> </ul>  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– formułuje własny pogląd na temat sposobów osiągania szczęścia i eudajmonizmu oraz uzasadnia przedstawione stanowisko,</li> <li>– analizuje i odnosi zagadnienie eudajmonizmu do współczesnych</li> </ul>                                            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia pozytywne oraz negatywne aspekty eudajmonizmu Arystotelesa,</li> <li>– konstruuje własne przykłady dylematów etycznych dotyczących wyboru przyjemności lub cnoty.</li> </ul>                                                                            |

|                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                        | problemów i zagadnień etycznych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>VIII. Stoicyzm i epikureizm – dwa modele życia etycznego</b> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia koncepcje epistemologiczne i etyczne epikurejczyków oraz stoików,</li> <li>– wyjaśnia związek pomiędzy nauczaniem szkół helleńskich a perfekcjonizmem i hedonizmem etycznym.</li> </ul>                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje wizję szczęścia według epikurejczyków i stoików,</li> <li>– rozważa zasadność odnoszenia się do perfekcjonizmu i hedonizmu do codziennych sytuacji życiowych.</li> </ul>           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje i realizuje wybrane ćwiczenia stoickie,</li> <li>– podejmuje refleksję na temat samego siebie i własnego życia na podstawie wiedzy na temat stoicyzmu i epikureizmu.</li> </ul>         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozstrzyga problemy i zagadnienia etyczne z zastosowaniem pojęć charakterystycznych dla nauczania szkół helleńskich.</li> </ul>                                                                                                                                                 | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje polemikę dotyczącą poszczególnych założeń etycznych szkół helleńskich i uzasadnia swój pogląd w tej kwestii,</li> <li>– podejmuje pracę nad samym sobą na podstawie uzyskanej samowiedzy etycznej.</li> </ul>                                                                     |
|                                                                 | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje dwa modele oceny etycznej: utilitaryzm i deontologię,</li> <li>– przedstawia podobieństwa pomiędzy opisywanymi modelami a nauczaniem etycznym charakterystycznym dla szkoły epikurejskiej i stoickiej.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zestawia ze sobą dwa modele oceny etycznej: utilitaryzm i deontologię i odnosi je do starożytnych wzorców,</li> <li>– podaje przykłady ilustrujące poznane modele oceny etycznej.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– stosuje poznane modele: utilitaryzm i deontologię do etycznej oceny działań i czynów ludzkich,</li> <li>– opowiada się za wybranym modelem oceny działań i uzasadnia jego znaczenie.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– uzasadnia wybór określonego modelu etycznej oceny działań ludzkich, stosując trafną argumentację filozoficzną i ilustrując wybór właściwymi przykładami,</li> <li>– trafnie rozstrzyga dylematy etyczne z zastosowaniem poznanych koncepcji i modeli oceny etycznej.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– konstruuje własne przykłady dylematów etycznych pozwalających na dokonanie wyboru moralnego,</li> <li>– uzasadniając trafność wyboru określonego modelu oceny etycznej, odnosi się do wiedzy z zakresu psychologii oraz do wybranych przykładów postaci literackich i filmowych.</li> </ul> |
| <b>IX. Ponadczasowa wartość sceptycyzmu</b>                     | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia poszczególne argumenty przeciw możliwości poznania świata,</li> <li>– definiuje dogmatyzm i sceptycyzm,</li> <li>– przedstawia najważniejsze aspekty sceptycyzmu.</li> </ul>                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje i ocenia dogmatyzm i sceptycyzm,</li> <li>– podaje przykłady ilustrujące poszczególne tropy sceptyczne.</li> </ul>                                                                 | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa współczesne nawiązania do sceptycyzmu,</li> <li>– zajmuje stanowisko w kwestii konsekwencji filozoficznych sceptycyzmu.</li> </ul>                                                      | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– stosuje poznaną wiedzę do współczesnych rozważań na temat możliwości poznawania prawdy,</li> <li>– odnosi argumentację sceptyków do innych zagadnień filozoficznych.</li> </ul>                                                                                                 | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje polemikę na temat możliwości dotarcia do prawdy, opierając się na terminologii filozoficznej, tekstach źródłowych oraz wiedzy naukowej.</li> </ul>                                                                                                                                |

|                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia wątpliwości i argumentację sceptyków dotyczącą możliwości dotarcia do obiektywnej prawdy,</li> <li>– rekonstruuje i wyjaśnia eksperymenty myślowe ilustrujące wątpliwości epistemologiczne sceptyków.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa możliwość dotarcia do obiektywnej prawdy,</li> <li>– bierze udział w dyskusji na temat możliwości komunikacji między ludźmi,</li> <li>– porównuje poszczególne stanowiska filozoficzne klasyfikowane jako dogmatyczne lub sceptyczne.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyraża własne stanowisko na temat możliwości dotarcia do obiektywnej prawdy,</li> <li>– w dyskusji na temat możliwości komunikacji między ludźmi stara się jak najtrafniej uzasadnić przedstawiane przez siebie racje,</li> <li>– samodzielnie rozstrzyga dylematy i eksperymenty myślowe dotyczące ludzkiej wiedzy.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– uzasadnia stanowisko na temat możliwości dotarcia do obiektywnej prawdy,</li> <li>– odnosi problem wiedzy do innych zagadnień filozoficznych,</li> <li>– konstruuje własne eksperymenty myślowe dotyczące ludzkiej wiedzy.</li> </ul>                            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje polemikę ze sceptycyzmem tworząc argumentację opierającą się na terminologii filozoficznej,</li> <li>– w dyskusji na temat możliwości komunikacji, uzasadnia własne stanowisko, odnosi się do wiedzy naukowej oraz odpiera głosy polemiczne.</li> </ul>                                                                |
|                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia i opisuje błędy rzeczowe i formalne rozumowań,</li> <li>– opisuje i wyjaśnia, czym są chyby erystyczne.</li> </ul>                                                                                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega i nazywa poszczególne błędy w podanych w podręczniku rozumowaniach,</li> <li>– podaje przykłady błędnych wypowiedzi.</li> </ul>                                                                                                                | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje błędne rozumowania zawierające ukryte przesłanki,</li> <li>– identyfikuje usterki logiczne i rzeczowe obecne w dłuższych rozumowaniach,</li> <li>– wykonuje ćwiczenia ukazujące poprawne i błędne rozumowania.</li> </ul>                                                                                            | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje błędne rozumowania obecne w rozważaniach filozoficznych,</li> <li>– projektuje własne przykłady poprawnych i błędnych rozumowań.</li> </ul>                                                                                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyszukuje błędne rozumowania w przekazach medialnych oraz tekstach filozoficznych,</li> <li>– przedstawia poprawne rozumowania, zastępując błędy obecne w wypowiedziach,</li> <li>– reaguje na chyby erystyczne stosowane w wypowiedziach innych osób.</li> </ul>                                                                |
| <b>X. Początki filozoficznej teologii</b> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia koncepcje Boga w rozumieniu starożytnych myślicieli,</li> <li>– wyjaśnia, jaki wpływ miały starożytne koncepcje Absolutu na chrześcijańskie ujmowanie Boga.</li> </ul>                                              | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– interpretuje i porównuje koncepcje Boga w ujęciu poszczególnych starożytnych myślicieli,</li> <li>– rozważa wpływ starożytnych koncepcji Absolutu na chrześcijańskie pojmowanie Boga.</li> </ul>                                                         | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje dyskusję na temat istnienia i natury Boga,</li> <li>– poszukuje dodatkowych źródeł informacji na temat pojmowania Boga na przestrzeni dziejów oraz w innych kulturach.</li> </ul>                                                                                                                                     | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ocenia rozumowanie stosowane przez myślicieli tworzących własne koncepcje Boga w starożytności,</li> <li>– zajmuje stanowisko w dyskusji na temat istnienia i natury Boga,</li> <li>– odnosi problem istnienia i atrybutów Boga do codziennego życia.</li> </ul> | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– dokonuje filozoficznej polemiki z koncepcjami Boga w ujęciu starożytnych myślicieli,</li> <li>– w dyskusji na temat istnienia i natury Boga, stosuje argumentację filozoficzną i trafnie odpowiada na argumenty pozostałych rozmówców</li> <li>– rozważa wpływ starożytnych koncepcji Absolutu na kulturę europejską.</li> </ul> |
|                                           | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– definiuje pojęcia obecne w koncepcji św. Augustyna z Hippony: <i>iluminacja, wola, manicheizm, introspekcja</i>,</li> </ul>                                                                                                  | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa filozoficzne znaczenie i historyczną doniosłość poglądów św. Augustyna,</li> <li>– rozważa problem istnienia i interpretacji zła</li> </ul>                                                                                                      | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje dyskusję na temat przejawów zła moralnego oraz realnego istnienia zła ontycznego,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                          | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– formułuje własne stanowisko na temat istnienia zła oraz jego przejawów i argumentuje za przyjętym rozwiązaniem,</li> </ul>                                                                                                                                       | <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podejmuje polemikę na temat pojmowania czasu, wolnej woli oraz umysłu przez św. Augustyna,</li> <li>– aktywnie dyskutuje na temat koncepcji zła i odnosi ją do wiedzy z zakresu psychologii, socjologii i innych nauk,</li> </ul>                                                                                                |

|  |                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                   |                                                                                                                        |                                                                                                                                          |                                                                                                                                                             |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia rozumienie i odmiany zła w koncepcji św. Augustyna,</li> <li>– objaśnia założenia historiozoficzne filozofa.</li> </ul> | <p>oraz podaje przykłady ilustrujące to zagadnienie,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rozważa problem sensu i celowości dziejów człowieka.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– odnosi zagadnienia historiozofii do wydarzeń w dziejach ludzkości.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady codziennych sytuacji, które odnoszą się do koncepcji św. Augustyna.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– posługuje się pojęciami filozoficznymi i naukowymi podczas wypowiedzi na temat zagadnienia wolnej woli.</li> </ul> |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|